МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Рівненський державний гуманітарний університет
Харківська гуманітарно-педагогічна академія
Управління праці та соціального захисту населення
Уманської міської ради

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції
«Актуальні проблеми соціальної педагогіки та соціальної роботи»
(10 жовтня 2024 р.)

Умань

УДК [37.013.42+364.4](06)

А43

Редакційна колегія:

Кравченко Оксана, доктор педагогічних наук, професор, декан факультету соціальної та психологічної освіти, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Коляда Наталія, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Карпич Ірина, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Рекомендовано до друку
вченою радою факультету соціальної та психологічної освіти
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол № 4 від 17жовтня 2024 року)

Актуальні проблеми соціальної педагогіки та соціальної роботи : А43 матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. м. Умань, 10 жовт. 2024 р. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, Рівненський держ. гуманіт. ун-т [та ін.] ; [ред. кол.: Коляда Н., Кравченко О. [та ін.]. – Умань : Візаві, 2024. – 229 с.

До збірника увійшли матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми соціальної педагогіки та соціальної роботи», яка відбулася 10 жовтня 2024 р. в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини.

УДК [37.013.42+364.4](06)

© Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, 2024

ЗМІСТ

Албул І., Албул С.	Корпоративна культура у соціальній сфері	8
Аголенко В., Печериця Н.	Формування соціального здоров'я у здобувачів освіти засобами арт-терапії	11
Балдинюк О., Буковська В.	Соціальна профілактика домашнього насильства серед жінок	15
Бездітний Ю., Пишногуб В.	Підготовка майбутніх соціальних працівників до роботи з молоддю у державній службі зайнятості	17
Бенецький С.	Формування соціального лідерства у студентської молоді	21
Беспалько М.	Соціальна інклюзія як основа освітнього процесу	24
Бойко А.	Особливості надання соціальних послуг особам з інвалідністю в умовах воєнного стану	28
Бондаренко Г.	Соціальна робота – невід'ємна складова сфері зайнятості	33
Бондаренко Д.	Фізична культура в житті людини	35
Варивода Ю.	Соціокультурна діяльність в соціальній роботі	37
Варшавська А.	Профілактика адиктивної поведінки як негативне явище серед підлітків	40
Войтенко А.	Підготовка учителя фізичної культури як організатора фізкультурно-оздоровчої діяльності	43
Житар А., Камінська О.	Особливості соціального захисту жінок-військовослужбовців в системі соціальних служб	47
Войтовська А., Квашук В.	Педагогічні проблеми дистанційної та змішаної освіти в умовах війни: цифровізація та	51

	реінтеграція ветеранів	
Галатюк М.	Здоров'язбережувальні технології як пріоритетна складова системи підготовки фахівців соціальної сфери	54
Глух М.	Теоретичні основи соціально-педагогічної профілактики правопрошунь підлітків в умовах ЗСО	58
Гончар І.	Основні аспекти в реабілітації дітей з інвалідністю	61
Дзиговський А.	Проєктна діяльність як технологія професійної підготовки фахівців соціальної сфери до інновацій	63
Дубенко А.	Проблеми людей похилого віку: виклики та шляхи їх подолання в сучасному суспільстві	66
Дубосару В.	Роль інклюзивного волонтерства в соціалізації студентів з особливими освітніми потребами	69
Задорожна О., Залевська Л.	Соціальні послуги, які надаються під час воєнного стану	74
Зоріло Д.	Реабілітація військовослужбовців та членів їх родин, які перебували у зоні активних бойових дій	77
Ісаченко В., Семченко Е.	Соціальна адаптація українських біженців у Польщі	79
Карпич І.	Особливості надання соціальних послуг під час воєнного стану	83
Козодавенко М.	Гендерно обумовлене насильство	88
Коляда Н. М., Коляда Н. І.	Молодіжні організації як суб'єкти формування й реалізації молодіжної політики в Україні	92
Коляда Н., Левченко Н.	Академічна доброчесність в ЗВО	96
Котенко А.	Роль фахівця соціальної сфери у профілактиці «лайкоманії» серед учнівської молоді	101

Кравченко О.	До питання підготовки магістрів із соціальної роботи	103
Літвіненко А.	Форми домашнього насильства	107
Логвіненко Д.	Професійне вигорання фахівців із соціальної роботи в умовах воєнного стану	111
Макогоненко М.	Ключові напрямки розвитку волонтерської діяльності в Швейцарії	114
Матрос О.	Сутність поняття «реабілітація» як сучасна потреба суспільства	117
Міняйло О.	Резильєнтність: теоретичний аспект	122
Міхніч Т.	Аналіз стану наукової розробленості проблеми захисту дітей	127
Моргай Л.	Зародження професійної соціальної роботи за кордоном	131
Моргай Л., Лянна О.	Соціальне забезпечення військовослужбовців	135
Моргай Л., Усенко І.	Система соціальних послуг в Україні: сучасний стан	139
Моргай Л., Черниш В.	Поняття психологічного супроводу дітей з обмеженими можливостями	143
Моторна М.	Практичні аспекти підготовки соціальних працівників для волонтерської роботи в умовах війни	147
Нечипорук Л.	Місцеві ініціативи як форма соціальної активності в громаді	151
Оксенюк О.	Стратегії втручання у соціальній роботі з внутрішньо переміщеними особами (ВПО)	154
Олар А.	Роль і місце релігійних організацій в соціальній роботі	157

Остапчук М.	Методи діагностики соціальним педагогом обдарованої дитини	160
Панченко Р.	Актуальні проблеми підготовки фахівців соціальної сфери в країнах ЄС до роботи з зовнішньо переміщеними з України особами	165
Підвальна Ю.	Аспекти підтримки внутрішньо переміщених осіб в умовах війни	168
Полєхіна В., Галямова Л.	Гувернерська педагогічна система як потреба соціуму в формуванні успішної особистості	171
Поліщук А.	Особливості соціально-педагогічної роботи з багатодітними сім'ями в умовах воєнного стану	175
Роєнко С.	Практична підготовка майбутніх фахівців соціальної сфери в умовах воєнного стану	179
Ротарь К.	Розвивальне освітнє середовище у початковій школі як фактор становлення успішної особистості	181
Савущик А.	Комунікативний менеджмент як засіб взаємодії в освітньому середовищі	183
Сілаєв В.	Підготовка майбутніх соціальних працівників до молодіжної роботи	187
Скочко М.	Надання корекційно-розвиткових послуг дітям з інвалідністю в освітніх закладах	190
Слободенюк Н.	Психологічні основи у соціальній роботі	194
Стельмащук Ж.	Підготовка майбутніх учителів початкових класів до виховної роботи в дитячих закладах оздоровлення і відпочинку в умовах воєнного стану	196
Стеца Н.	Роль соціального педагога у профілактиці девіантної поведінки дітей та підлітків	200
Сяська І.	Використання соціальних індикаторів у вивченні проблематики сталого розвитку	205

Лілія МОРГАЙ,
доктор філософії, доцент,
доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Інна УСЕНКО,
магістрантка факультету соціальної та психологічної освіти,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

СИСТЕМА СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН

Соціальні послуги – дії, спрямовані на профілактику складних життєвих обставин, подолання таких обставин або мінімізацію їх негативних наслідків для осіб/сімей, які в них перебувають [2].

Отримувачі соціальних послуг – особи/сім'ї, які належать до вразливих груп населення та/або перебувають у складних життєвих обставинах, яким надаються соціальні послуги [2].

Реєстр надавачів та отримувачів соціальних послуг – автоматизована інформаційно-телекомунікаційна система, призначена для збирання, реєстрації, накопичення, зберігання, використання, знеособлення і знищення визначених

Законом України «Про соціальні послуги» даних про надавачів та отримувачів соціальних послуг [2].

В сучасному українському суспільстві є актуальною потреба у всебічній підтримці соціально незахищених верств населення та комплексній програмі надання соціальних послуг особам та/або сім'ям, які потрапили до складної життєвої ситуації та не можуть самостійно її подолати. Актуальність обраної теми також підтверджується введенням в дію нового Закону України «Про соціальні послуги» (Про соціальні послуги: Закон України, 2019), мета якого зняти державну монополію на надання соціальних послуг та залучити громадські організації та фізичних осіб до допомоги особам та/або сім'ям, які опинилися в складних життєвих обставинах [2].

Відповідно до статті 1 нового Закону України «Про соціальні послуги» соціальні послуги визначаються як «дії, спрямовані на профілактику складних життєвих обставин, подолання таких обставин або мінімізацію їх негативних наслідків для людей, які в них перебувають» (Про соціальні послуги: Закон України, 2019) [2].

Складні життєві обставини – це особливий стан людини, причиною якого стала часткова або повна втрата рухової активності, невиліковна хвороба, бідність, бездомність тощо та внаслідок якого особи та/або сім'ї не можуть самостійно піклуватися про особисте/сімейне життя, брати участь у суспільному житті. Варто зазначити, що складні життєві обставини настають несподівано та непередбачено, тому кожна людина, яка опинилася у таких обставинах, і не може їх подолати, має право на соціальну підтримку та допомогу від держави. Соціальна допомога може надаватися у вигляді виплат, пільг та різноманітних соціальних послуг. Згідно зі статтею 16 Закону України «Про соціальні послуги», особам та/або сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах, можуть надаватися такі види соціальних послуг (Про соціальні послуги: Закон України, 2019)[2].

Види соціальних послуг повинні підбиратися індивідуально в залежності від потреб особи та/або сім'ї та надаватися до подолання або мінімізації

наслідків складної життєвої ситуації. Якщо особа та/або сім'я вийшла зі складної життєвої ситуації, надання соціальних послуг припиняється, якщоні – то підбирається нова, більш актуальна послуга з урахуванням індивідуальних потреб та ситуації [2].

Відповідно до Закону України «Про соціальні послуги», надавачами соціальних послуг можуть бути державні організації, комунальніпідприємства, недержавні заклади й організації та фізичні особи, які відповідають спеціальним критеріям (Про соціальні послуги: Закон України, 2019) [2].

Згідно із Законом України «Про соціальні послуги», перелік таких послуг є доволі простим, що дає змогу розглядати систему їх надання лише за основними видами:

– соціально-побутові послуги – забезпечення продуктами харчування, інвентарем, транспортними послугами, засобами первинної механізації; здійснення соціально-побутового патронажу, соціально-побутової адаптації, виклик лікаря, придбання та доставка медикаментів тощо;

– психологічні послуги – надання консультацій з питань психічного здоров'я та поліпшення взаємин із оточуючим соціальним середовищем, застосування психодіагностики, спрямованої на вивчення соціально-психологічних характеристик особистості, з метою її психологічної корекції або психологічної реабілітації, надання методичних порад;

– соціально-педагогічні послуги – виявлення та сприяння розвитку різнобічних інтересів і потреб осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, організація індивідуального навчального, виховного та корекційного процесів, дозвілля, спортивно-оздоровчої, технічної та художньої діяльності тощо, а також залучення до роботи різноманітних закладів, громадських організацій, зацікавлених осіб [1];

– соціально-медичні послуги – консультації щодо запобігання виникненню та розвитку можливих органічних розладів особи, збереження,

підтримка та охорона її здоров'я, здійснення профілактичних, лікувально-оздоровчих заходів, працетерапія;

– соціально-економічні послуги – задоволення матеріальних інтересів і потреб осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, що реалізуються у формі надання натуральної чи грошової допомоги, а також допомоги у вигляді одноразових компенсацій [1];

– юридичні послуги – надання консультацій із питань чинного законодавства, здійснення захисту прав та інтересів осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, сприяння застосуванню державного примусу і реалізації юридичної відповідальності осіб, що вдаються до протиправних дій (оформлення правових документів, захист прав та інтересів особи, інша правова допомога тощо);

– послуги із працевлаштування – пошук роботи, сприяння у працевлаштуванні та соціальний супровід працевлаштованої особи.

Що стосується функціонального аспекту надання соціальних послуг на місцевому (регіональному) рівні, у контексті територіальної реформи, на сучасному етапі відбулися концептуальні зміни в діяльності центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, пов'язані з переходом від ролі «брокерів соціальних послуг» (здебільшого – виконання посередницьких функцій/переадресація потенційних отримувачів соціальних послуг до інших закладів соціального обслуговування) до ролі суб'єктів надання соціальних послуг. Нині основна діяльність центрів соціальних служб передбачає допомогу особам та сім'ям у подоланні складних життєвих обставин шляхом безпосереднього надання соціальних послуг. До функцій регіональних центрів не належить безпосереднє надання соціальних послуг населенню, вони займаються організацією роботи системи надання соціальних послуг. Однак значна кількість організаційних функцій регіональних центрів соціальних служб збігається або перетинається із функціями управлінь праці та соціального захисту населення адміністрацій. Це функції у сфері підвищення кваліфікації та перепідготовки працівників, контролю та координації діяльності організацій,

підпорядкованих відповідним управлінням, організаційно-методичного забезпечення їхньої діяльності тощо [1].

Отже, аналіз сучасного стану системи соціальних послуг в Україні свідчить про ряд важливих тенденцій та проблем. Серед них варто висвітлити важливість подальшого розвитку і вдосконалення цієї системи з метою забезпечення належного рівня соціальної підтримки для різних категорій населення. Наголосити на необхідності впровадження ефективних стратегій та інноваційних підходів, спрямованих на підвищення якості послуг та розширення їхнього охоплення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Попок А., Греба Р. Система соціальних послуг в Україні: структурно-функціональний вимір. URL: https://sci.default/files/journal.pdf.
2. Система надання соціальних послуг: сучасний стан. URL:https://periodicals.karazin.ua/socioprostir/article/view/15680.